

lemmer inden for en rimelig tid søge at nå frem til løsninger, som alle Rådets medlemmer kan tilslutte sig under hensyntagen til såvel deres gensidige interesser som Fællesskabets interesser i henhold til art. 2 i Traktaten.

Den franske delegation er af den opfattelse, at drøftelserne, når det drejer sig om meget vigtige interesser, må fortsættes, indtil den enstemmige afgørelse er nået.

De seks delegationer konstaterer, at der består meningsforskelle med hensyn til, hvad der skal ske i tilfælde af, at fuldstændig enighed ikke opnås. De seks delegationer anser dog ikke disse meningsforskelle for at være til hinder for, at arbejdet inden for Fællesskabet genoptages i overensstemmelse med den sædvanlige forretningsgang.«

Jeg må sige, at det, der står her, er, at Frankrig har én opfattelse, og de andre har tilkendegivet en anden opfattelse. Det er bare det, jeg har forsøgt at sige til Enhedslisten i dag: Hvis vi vil have en afklaring af, om det er den ene eller den anden opfattelse, der er endeligt gældende, en juridisk afgørelse, et forsøg på at presse det her ind i Traktaten, risikerer vi meget vel, at det bliver den opfattelse, som de seks andre gav udtryk for dengang. Og så er vetoretten væk, og derfor er Enhedslistens forslag dybt u hensigtsmæssigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 50:

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af art. J fra Maastricht-Traktaten.

Af Keld Albrechtsen (EL) m.fl.
(Fremsat 31/1 95).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 10 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 54:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk nej til fælles mønt.

Af Keld Albrechtsen (EL) m.fl.
(Fremsat 31/1 95).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Regeringen må igen henholde sig til sit indlæg vedrørende behandlingen af beslutningsforslag nr. B 41 og B 43 tidligere i dag.

Med hensyn til spørgsmålet om fælles mønt fremgår det af bemærkningerne til lovforslag nr. L 177 i folketingsåret 1992-93 vedrørende Danmarks tiltrædelse af Edinburgh-Afgørelsen og Maastricht-Traktaten, at Danmarks holdning til Den Økonomiske og Monetære Union blev lagt fast ved folkeafstemning den 18. maj 1993 og kun kan ændres gennem ny folkeafstemning.

Klaus Hækkerup (S):

Enhedslistens forslag om at fjerne artikel J fra Maastricht-Traktaten forstår jeg faktisk ikke, for artikel J, der vedrører det udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde, er jo netop et udtryk for det mellemstatslige samarbejde.

Det, som hr. Keld Albrechtsen stod her og berømmede og berømmede og berømmede så meget før, det var det, der skulle kunne løse alle vores miljøproblemer. Nu må man jo sige: Det, at artikel J står i EU-Traktaten, har jo ikke løst alle vores sikkerhedspolitiske problemer eller i sig selv bidraget til, at der er blevet mere fredelige tilstande i verden.

Men det, der er vigtigt, er for det første, at vi ikke er bundet til noget, for det andet at EU er en ganske handlekraftig organisation med store indflydelsesrige vesteuropæiske lande og forhå-

bentlig snart også østeuropæiske lande som medlemmer, et forum, hvor vi også har mulighed for at drøfte vores sikkerhedspolitik.

Der henvises i bemærkningerne – bortset fra at det næsten ser ud, som om vores medlemskab af NATO skal ophæves i en tankestreg i bemærkningerne – til, at de problemer kunne løses i et samarbejde mellem alle europæiske stater i OSCE, det tidligere CSCE. Jeg synes egentlig, fru Elisabeth Arnold gjorde det så godt, da hun før her fra talerstolen omkring miljøspørgsmålet argumenterede for, hvor vanskeligt det er i et sådant samarbejde bare uden videre at få nogle uforpligtende vedtagelser, som ingen i virkeligheden, når det kommer til stykket, lever op til, så de bliver effektive.

Jeg synes, at det, at vi har artikel J stående i Maastricht-Traktaten, giver os ganske gode muligheder f.eks. i tilfælde, hvor der skal vedtages handelssanktioner over for en nation, som er medvirkende til krigs- eller konfliktsituationer. Da er det ganske hensigtsmæssigt, at man kan drøfte det i EU. Det er jo i virkeligheden dér, man på mange områder kan gøre en sådan sanktion effektiv. Så vi afviser det forslag fra Enhedslisten.

Også det andet beslutningsforslag, forslaget om, at Danmark ikke skal være med i en eventuelt kommende fælles mønt- og centralbank i EU-sammenhæng, finder vi helt overflødigt, helt overflødigt.

Afgørelsen af det her spørgsmål er nemlig ikke et folketingsspørgsmål. Det er et spørgsmål, der er forankret hos det danske folk, der i givet fald skal træffe afgørelse herom gennem en folkeafstemning.

Så også dette forslag fra Enhedslisten må vi fra Socialdemokratiets side afvise. Så meget respekt har vi i hvert fald for vælgerne.

Charlotte Antonsen (V):

Vi er imod Enhedslistens forslag.

I Venstre går vi ind for en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, og derfor kan vi naturligvis ikke støtte forslaget om at fjerne artikel J.

Vedrørende forslaget om et nej til fælles mønt mener vi, at forslaget fra Enhedslisten er udemokratisk. Det skal afgøres ved en folkeafstemning.

Kent Kirk (KF):

Det Konservative Folkeparti kan heller ikke støtte Enhedslistens beslutningsforslag nr. B 50.

Vi finder tværtimod, at et fælles udenrigs- og sikkerhedspolitisk samarbejde har overordentlig stor betydning for freden og stabiliteten i Europa, og finder, at det, Enhedslisten ønsker, er fuldstændig uhensigtsmæssigt, nemlig at man skal nedlægge både NATO og WEU og i stedet for bygge en sikkerhedspolitisk dimension ind i OSCE-samarbejdet. Det er urealistisk, det er ikke noget, der vil kunne fungere.

Vi må bygge på de ting, som er bygget op i Vesteuropa efter Anden Verdenskrig, og så må vi være åbne for, at de østeuropæiske lande også kan få lov til at deltage i det. Så vi afviser beslutningsforslag nr. B 50.

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 54 om et dansk nej til den fælles mønt er det, som det er sagt af andre ordførere, et spørgsmål, som den danske befolkning skal tage stilling til på et senere tidspunkt.

Vi mener, det er hensigtsmæssigt, at man udvikler Den Økonomiske og Monetære Union. Vi tror, det vil have stor betydning for bekæmpelse af arbejdsløshed i Vesteuropa og i Østeuropa senere, og derfor finder vi, at det ville være fuldstændig uhensigtsmæssigt, hvis det danske Folketing én gang for alle skulle sige: Vi kan ikke deltage i bl.a. en fælles mønt. Vi ser gerne, at den fælles mønt kommer til at hedde ikke euromark eller franc, men danmark.

Må jeg så i øvrigt sige til sidst til hr. Keld Albrechtsen, som tidligere var inde på spørgsmålet om Europa-Parlamentet – og den radikale fru Lone Dybkjær har været ude med meldinger om, at Europa-Parlamentet skal nedlægges – at dér er det konservative synspunkt helt klart det, at det europæiske samarbejde ikke kan fungere, hvis vi ikke har en parlamentarisk kontrolfunktion. Der er opgaver, som de nationale parlamenter ikke kan påtage sig, f.eks. kontrollen af EU-Kommissionen, og derfor har vi behov for et Europa-Parlament, der har tilstrækkelig mange beføjelser til parlamentarisk at kontrollere, hvad det er, der foregår i EU-samarbejdet.

Derfor finder vi, at de tanker, som den radikale europaparlamentariker er kommet med, er fuldstændig ødelæggende for det europæiske samarbejde, hvis ellers man går ind for, at det også skal fungere efter demokratiske principper.

Anne Baastrup (SF):

Kort til hr. Kent Kirk: Diskussioner er altid værd at tage.

Så til de to beslutningsforslag. B 50 går ud på at fjerne artikel J om fælles udenrigs- og sikker-

hedspolitik. Indtil Murens fald var situationen i Østeuropa præget af relativ stabilitet i skyggen af truslen fra atomvåbnene, undertrykkelse af menneskerettighederne og risikoen for, at sovjetiske tanks ville blive sat ind. Denne påtvungne stabilitet er afløst af en ny og mere ustabil periode. I denne helt nye europæiske situation er det afgørende, at der arbejdes for at skabe stabilitet og fred på et demokratisk grundlag i hele Europa.

Udviklingen af EU til en militærmagt går den forkerte vej. SF fastholder naturligvis, at Danmark holder sig uden for medlemskab af Vestunionen og en fælles EU-forsvarspolitik, men det forhindrer ikke, at de øvrige lande udvikler et fælles forsvar inden for Maastricht-Traktaten og dermed udvikler en magtbastion, som SF finder går den helt forkerte vej.

Der skal derfor ikke være tvivl om, at SF vil støtte, at man fjerner artikel J 4. I SF ser vi en styrkelse af OSCE, så det bliver en aleuropæisk sikkerhedsorganisation, som den eneste fornuftige vej frem, hvis vi skal opnå et fredeligt Europa. Derimod finder vi ikke, at det forsøg på at skabe et mellemstatsligt samarbejde om udenrigspolitikken, som ligger i de øvrige bestemmelser i artikel J, skal standses. Der ligger mange forskellige typer konflikter og problemer gemt i de enkelte landes historie, konflikter, som kan føre til, at landene går hver sin vej i udenrigspolitikken.

Det er ikke SF's ønske at forhindre, at de enkelte stater kan gå hver sin vej, men det er SF's ønske, at de skal have en dialog forinden. Erfaringen viser, at det er svært at samarbejde om udenrigspolitikken, men vi mener, at det er en af vejene frem at sikre et rum for dette samarbejde, et rum, der hviler på det faktum, at der er tale om uafhængige og suveræne stater, som på ingen måde har afgivet eller skal afgive deres ret til at bestemme selv.

Så til B 54. Forslaget går ud på, at Danmark ikke skal være med i en kommende fælles mønt og centralbank i EU-sammenhæng. Det er rart at se, at Enhedslisten på denne måde bakker op om en af undtagelserne i Edinburgh-Afgørelsen, og der er næppe nogen her, som er i tvivl om, at SF støtter beslutningsforslaget.

SF deler Enhedslistens undren over de mange meldinger, økonomiministeren er kommet med i den sidste tid. Vi må naturligvis tro på ministeren, når hun i Europaudvalget gang på gang understreger, at hun er loyal over for det nationale kompromis, når ministeren er til møder i Bruxelles.

Men det er altså underligt, at ministeren alligevel melder ud, at de danske forudsætninger er afgørende ændret. For hvad er den nærliggende fortolkning af sådan et udsagn? Jeg har svært ved at se andet, end at den radikale økonomiminister lægger op til, at Danmark skal gå ind i Den Økonomiske og Monetære Unions tredje fase.

Jeg undrer mig meget over Socialdemokratiets holdning, således som den kom frem her hos ordføreren. Det tyder ikke godt for det fremtidige samarbejde om udmøntningen af et fælles memorandum op til regeringskonferencen.

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Hr. Kristian Thulesen Dahl. Undskyld, først en kort bemærkning til hr. Klaus Hækkerup.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Når jeg tager ordet, er det, fordi jeg må have udtrykt mig uklart, når fru Anne Baastrup kan sige, at Socialdemokratiet med det, jeg sagde, skulle give udtryk for, at vi ønsker at fralade forbeholdet om Den Økonomiske og Monetære Union. Tværtimod. Det ønsker vi at opretholde i hvert fald meget lang tid endnu. Hos os er der ingen ønsker om at ophæve det.

Det, jeg bare sagde, var, at det er jo ikke noget, vi skal – det er jo pjattet af Enhedslisten at fremsætte et beslutningsforslag i Folketinget i dag, når vi har givet et tilsagn om, at det i givet fald skal afgøres ved folkeafstemning. Hvis vi skal til folkeafstemning, forudsætter det jo, at der træffes en beslutning i Folketinget. Derfor er det et helt overflødigt beslutningsforslag, Enhedslisten har fremsat.

Men for at gøre det klart: Vi ønsker ikke at fralade forbeholdet om Den Økonomiske og Monetære Union.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes ikke, hr. Hækkerup har en helt heldig dag. Først spreder han uklarhed om vetoretten, og nu spreder han så uklarhed om holdningen til den fælles mønt.

Men jeg lagde da mærke til, at hr. Hækkerup i den allersidste sætning lige nøjagtig fik trukket sig op på det tørre land – forhåbentlig – med bemærkningen om, at vi ikke skal med, at man står fast på det forbehold. Det var da rart at høre.

Jeg må sige, at det er altså nervepirrende at følge hr. Hækkerups taler i dag. Han bevæger sig ganske meget på kanten af det, som Socialdemokratiet har givet klare løfter til vælgerne om gang på gang, og jeg har også bemærket, at Venstre og De Konservative åbenbart mener, at det spørgsmål, som skal til folkeafstemning, gælder dansk deltagelse i en fælles mønt.

Jamen det spørgsmål har jo været til folkeafstemning! Det er lidt underligt, at V og K kan fremstille det på den måde, for det *har* jo været til folkeafstemning.

Det var til folkeafstemning den 18. maj 1993, og da besluttede de danske vælgere, at vi ikke skal med i en fælles mønt, og det er såmænd blot respekten for denne beslutning den 18. maj 1993, som vi nu forsøger på at få fastslået i en situation, hvor økonomiministeren har rejst tvivl om spørgsmålet, som fru Anne Baastrup gjorde opmærksom på.

Så det er faktisk os, der respekterer den afgørelse, som blev truffet den 18. maj 1993, og det er hr. Kent Kirk, som nu løber fra de løfter, som han var med til at give. Han var med i det nationale kompromis. Det er ham, der står for de løfter, som man stemte på baggrund af den 18. maj 1993. Og det er ham, der nu løber fra dem.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg må konstatere, at hr. Keld Albrechtsen ikke er rigtig konsekvent i sin linje. Af de andre beslutningsforslag, vi har behandlet her i formiddags, går flere både imod traktaten om det indre marked, altså Fællesakten, og imod selve Romtraktaten. Om det har vi altså også haft folkeafstemninger, som siger, at den danske befolkning ville med både i Romtraktaten og i Fællesakten.

Så hører vi nu argumentet, at når man kommer med forslaget om, at det danske Folketing skal sige: Jamen vi siger nej til den fælles mønt, så er det i respekt for folkeafstemningen.

Vi har hele tiden fra Det Konservative Folkepartis side sagt, at vi respekterer folkeafstemningen, men vi har den holdning, at Danmark skal med i ØMU'ens tredje fase; men det bliver den danske befolkning, der kommer til at afgøre det.

Derfor nytter det ikke noget at vedtage det beslutningsforslag, som hr. Keld Albrechtsen kommer med her. Det ændrer ikke vores opfat-

telse, at på et tidspunkt vil vi have spørgsmålet om fælles mønt, ØMU'ens tredje fase, ud til folkeafstemning igen.

Kristian Thulesen Dahl (FP):

Til det første beslutningsforslag, som vi tager stilling til i den her runde, om at fjerne artikel J fra Maastricht-Traktaten: Der er det jo rigtigt, som det er nævnt af flere ordførere, at det udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde, der i dag er i EU, jf. artikel J, foregår på et mellemstatsligt grundlag.

Det er Fremskridtspartiet meget opmærksom på, og vi er meget opmærksomme på, at der ikke bliver for mange tendenser til, at det skal overgå fra at være et mellemstatsligt samarbejde til at være et overstatsligt. Vi synes, der har været mange uheldige bemærkninger, som kunne give den tro, at der er en hel del, bl.a. her i Folketingssalen, måske endda et flertal, som reelt ønsker et udenrigspolitisk samarbejde i EU, som fungerer på et overstatsligt grundlag, og det vil vi modsætte os meget kraftigt.

Omvendt må vi også sige, at ved folkeafstemningerne var vi af den opfattelse – og den opfattelse har vi stadig – at EU-samarbejdet grundlæggende ikke bør beskæftige sig med udenrigspolitik og ikke bør beskæftige sig med sikkerhedspolitik.

Derfor kan vi støtte bestræbelserne på at se det som et sted, hvor vi sætter hegnspæle om et af de områder, EU ikke skal have med at gøre, og det betyder så selvfølgelig også, at vi kan støtte det foreliggende forslag.

Jeg vil for en ordens skyld, for at undgå nogle af de misforståelser, som måske ellers kunne komme, sige, at der er dele af bemærkningerne til forslaget, som vi under ingen omstændigheder kan støtte.

Det drejer sig selvfølgelig i særdeleshed om den bemærkning, hvoraf det fremgår, at man ønsker nedlæggelse af NATO. Tværtimod ønsker vi netop NATO bevaret og styrket som et af de steder, hvor vi meget, meget aktivt skal søge vores sikkerhedspolitiske løsninger.

Når det så drejer sig om B 54, forslag til folketingsbeslutning om dansk nej til fælles mønt, må jeg sige, at den debat, der har været her fra talerstolen, undrer mig lidt, for det står klart for stort set alle ordførere, at det, dette forslag drejer sig om, er her i Folketinget at stadfæste det, befolkningen har sagt.

Alle siger, at man respekterer fuldt ud det, befolkningen har sagt. Befolkningen ønsker

ikke, at Danmark skal tilslutte sig en fælles mønt, men så når man til konklusionen, og den er, at man stemmer imod et forslag, som stadfæster det, befolkningen har meddelt den ønsker.

For mig at se harmonerer det ikke med, at vi følger den beslutning, som blev truffet ved folkeafstemningen, men reelt er det jo udtryk for det dilemma, som mange har her i Folketings-salen, nemlig at der reelt i Folketinget er et flertal for tilslutning til en fælles mønt, men at man blot venter på et tidspunkt, hvor man kan få en folkeafstemning, og hvor man kan få befolkningen overtalt til at sige ja til spørgsmålet. Det er det dilemma, som det her reelt omhandler, og som selvfølgelig også afspejler og giver den diskussion, som vi har haft her i Folketinget.

Fremskridtspartiet har klart meddelt, at vi kan acceptere en fælles mønt som en ekstra valuta. Vi kan acceptere, at man arbejder med oprettelsen af en fælles valuta, men vi ønsker ikke, at Danmark skal tilslutte sig den kommende fælles mønt. Vi ønsker fortsat vores egen valuta og vores egen mønt.

Men derfor kan vi også støtte forslaget, for det, forslaget fastlægger, er jo netop det, at Danmark ikke skal være med i det her projekt, men der står ikke noget i forslaget om, at vi hindrer, at der kan komme en fælles valuta i øvrigt.

Så derfor skal jeg meddele, at vi også kan støtte nr. B 54.

Så vil jeg lige sige til slut – og det er i forbindelse med det, hr. Kent Kirk nævnte tidligere i relation til det, fru Lone Dybkjær var ude med i en avis i dag om at nedlægge Europa-Parlamentet – at Det Konservative Folkeparti jo ønskede Europa-Parlamentet som kontrolinstans osv., og det er sådan set fair nok at have den holdning.

Det, som jeg synes var meget fejlagtigt i hr. Kent Kirks sidste replik, drejede sig om det, hr. Kent Kirk sagde om, at det er udemokratisk, hvis Europa-Parlamentet ikke er der.

Nej, det er selvfølgelig ikke spor udemokratisk. Jeg opfatter bestemt ikke det, som de, der ønsker Europa-Parlamentet nedlagt, får ud af det, som et udemokratisk samarbejde. Det er reelt et spørgsmål om, hvor kræfterne skal lægges. Hvor sikrer man den bedste kontakt mellem vælgerne på den ene side, befolkningen, og på den anden side de politiske organer, der skal træffe beslutningerne?

Dér er vi altså nogle, der har den opfattelse, at den korteste vej fra vælgeren til EU-lovgivning går via Folketinget, går ved, at Folketinget har

indflydelse på lovgivningen i EU, i Ministerrådet, og at vi så som politikere i Danmark diskuterer med den danske befolkning, hvad det er for nogle initiativer, der er på vej, og hvad for en lovgivning der skal være.

Jeg synes, hr. Kent Kirk må respektere, at det også er demokrati, og at det også er en måde at efterleve demokratiets regler på.

Alternativt har hr. Kent Kirk vel svært ved at synes, at der er demokrati i Fællesskabet for øjeblikket, for Europa-Parlamentet har jo, hvis man skulle følge hr. Kent Kirks tankegang videre, vel kun begrænset kontrolindflydelse på Ministerrådet og på Kommissionen.

Jeg synes ikke, hr. Kent Kirk er fair, når han fastslår, at det er udemokratisk at have den holdning, at man søger demokratiet ved hjælp af de folkevalgte i de enkelte nationale lande og dermed fastholder lovgivningskompetencen i Ministerrådet og fastholder det som det helt afgørende sted, hvor beslutningerne træffes.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Kristian Thulesen Dahl sagde, at dilemmaet her i Folketinget nok var, at der var flertal for ØMU'ens tredje fase. Det er jo ikke det, vi tager stilling til i dag.

Selve det beslutningsforslag, som Enhedslisten har fremsat, er af en eller anden grund noget, de har skåret ud af ØMU'ens tredje fase, nemlig spørgsmålet om fælles mønt og fælles centralbank i EU-sammenhæng, og det er det, de så foreslår vi skal sige nej til.

Jeg forstod ikke Fremskridtspartiets holdning og bemærkningen om, at der var flertal her i Folketinget. Mig bekendt går Enhedslisten og SF og Socialdemokratiet imod ØMU'ens tredje fase, herunder den fælles mønt og den fælles centralbank.

Men jeg vil godt spørge: Hvad er egentlig Fremskridtspartiets holdning? Der blev sagt nej til den fælles mønt og til fælles valuta, ikke noget om centralbanken og ikke noget om ØMU'ens tredje fase i øvrigt, så hvor er det flertal, som hr. Kristian Thulesen Dahl mente der var her i Folketinget?

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg må sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at jeg mener, der er to vigtige funktioner, når vi taler om den demokratiske proces. Den ene er selvfølgelig lovgivningen. Den anden er kontrollen

af magthaverne. Et nationalt parlament har to opgaver: Den ene er at lovgive, den anden er at kontrollere regeringen.

Det samme er tilfældet i EU-samarbejdet. Der har du lovgivningsprocessen, hvor de nationale parlamenter kan forholde sig til deres egen regering, og så er det et spørgsmål om, i hvilken udstrækning Europa-Parlamentet skal med ind og råde, eller skal de endda have mulighed for at kunne blokere det, der vedtages i Ministerrådet? Det er én diskussion.

Men så er der en anden funktion, som de nationale parlamenter ikke har en jordisk chance for at udføre, og det er at kontrollere magthaverne, bl.a. magthaverne i EU-Kommissionen.

Der findes ikke et eneste nationalt parlament i EU-landene, der vil kunne kontrollere EU-Kommissionen, og dér er det, vi siger fra konservativ side, at vi må sikre, at der er folkevalgte, der kan udføre den demokratiske kontrol. Hvis vi ikke har et Europa-Parlament, der har de beføjelser, vil det være en svækkelse af den demokratiske proces i EU-sammenhæng.

Det er den måde, man skal se det på, og derfor er vi meget stærkt tilhængere af, at vi har et Europa-Parlament, der har beføjelser til at kontrollere Kommissionen, for når vi kigger på de beføjelser, Kommissionen har fået i henhold til traktaterne, så ville det være uhyggeligt, hvis der ikke fandtes et demokratisk element, der havde mulighed for at kontrollere, at de bruger de beføjelser på den rigtige måde.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (FP):

Hr. Klaus Hækkerup spørger: Hvor er der flertal for ØMU's tredje fase i Folketinget?

Ja, dér må jeg jo sige, at hr. Klaus Hækkerup har fuldstændig ret. Hvis man tæller mandater, og hvis partiledere eksempelvis tilkendegiver, at vi ikke skal med i ØMU's tredje fase på nuværende tidspunkt, så har hr. Klaus Hækkerup ret, så er der ikke flertal her i Folketinget for at vedtage ØMU's tredje fase. Det må jeg medgive hr. Klaus Hækkerup.

Når jeg kommer med de kommentarer, som jeg gør, så bygger de jo på, at der hele tiden sendes prøveballoner op fra diverse politikere også inden for regeringspartierne om, at ØMU's tredje fase nu nok ikke er en helt dårlig idé. For mig at se skal det skabe grundlaget for at få et ja ved en folkeafstemning.

Når vi har haft debatterne og de er gået lidt tættere på, har det også været min fornemmelse

og min opfattelse, at de politiske partier, som støttede en vedtagelse af Maastricht-Traktaten uden nogen diskussion om forbehold, egentlig stadig væk ønsker og reelt på det tidspunkt ønskede vedtagelsen af Maastricht-Traktaten, men så efterfølgende har måttet indordne sig under en folkeafstemning. Det har ikke været min opfattelse, at det decideret har fået de politiske partier til at ændre deres holdning i forhold til Maastricht-Traktaten og i forhold til det, de anbefalede vælgerne at stemme ved den første folkeafstemning i 1992.

Men hvis det er sådan, at Socialdemokratiet klokkerent vil give tilsagn om, at i Socialdemokratiet har man en anden opfattelse end den, man opfordrede vælgerne til at stemme efter i 1992 – at man nu har en anden holdning – så er det selvfølgelig fint, og så vil jeg blot tage dette til efterretning, synes jeg, som en positiv ændring hos Socialdemokratiet.

Lad mig sige med hensyn til det, hr. Kent Kirk siger: Jeg føler, hr. Kent Kirk nu trækker lidt i land i forhold til det, hr. Kent Kirk sagde før. Hr. Kent Kirk sagde før, at det ville være udemokratisk, decideret udemokratisk osv. Hr. Kent Kirk siger nu, at der vil ske, der kan ske – som jeg hørte hr. Kent Kirk – en svækkelse af den demokratiske proces, hvis ikke Europa-Parlamentet har kontrolmuligheder osv.

Vores holdning i Fremskridtspartiet er klart den, at så længe Europa-Parlamentet er der, skal vi benytte Europa-Parlamentet som kontrolinstans, og det styrker selvfølgelig også den demokratiske proces. Men jeg tager det, som hr. Kent Kirk siger nu, som et skridt tilbage i forhold til det, hr. Kent Kirk meget bombastisk sagde for et øjeblik siden.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det skal være meget kort.

Hr. Kristian Thulesen Dahl kan ikke tage det, som om jeg trækker noget tilbage. Kendsgerningen er jo, at hvis det var sådan, at man fjernede Europa-Parlamentet, fjernede man også den meget vigtige funktion, der hedder demokratisk kontrol af dem, der har fået beføjelserne til at udføre EU-lovgivningen, EU-Kommissionen, og det mener jeg vil være en klar og en stærk svækkelse af demokratiet i det europæiske samarbejde. Derfor er man nødt til at forholde sig til det, og derfor må man vende sig imod de politikere, der siger: Vi skal bare fjerne Europa-Parlamentet.

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstre kan ikke støtte de to foreliggende beslutningsforslag. Det Radikale Venstre har stadig væk den holdning, vi havde i foråret 1993, da vi anbefalede vælgerne at stemme ja til Edinburgh-Afgørelsen.

Derfor kan vi ikke støtte de foreliggende beslutningsforslag.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne indledningsvis sige tak til SF og til Fremskridtspartiet for en generelt positiv holdning til de tanker, som ligger i vores forslag.

Det er jo klart, at vores forslag om helt at fjerne artikel J skal ses i sammenhæng med det udspil, vi har om et mellemstatsligt europæisk samarbejde, hvor vi – som også SF's ordfører gjorde det – peger på et mellemstatsligt samarbejde, hvor alle er med, ikke en blok, som EU-samarbejdet er udtryk for.

Derfor er det da rigtigt nok, når hr. Hækkerup stiller det spørgsmål: Når det nu kunne blive mellemstatsligt, var det så ikke godt nok?

Nej, det er ikke godt nok, for alle europæiske stater skal efter vores opfattelse med, sådan som de er det i OSCE. Det er OSCE, man skal styrke og give mulighed for at være med til at løse de sikkerhedspolitiske problemer. På det punkt er jeg meget glad for, at det ser ud til, at der er flere partier i Folketinget, som faktisk bevæger sig i den retning og har den opfattelse.

Jeg vil lige gøre den bemærkning til debatten om EU-Parlamentet, som kommer ind igen, og som hr. Kirk rejste, at det er også efter min mening meget vanskeligt at forstå, hvordan en nedlæggelse af EU-Parlamentet kunne medføre en svækkelse af demokratiet.

Fru Lone Dybkjær gør opmærksom på i B.T., at de nationale parlamenter og Folketinget kommer alt for sent ind i sagerne, og dér ligger et stort problem, nemlig med hensyn til styrkelsen af de nationale parlamenters mulighed for at udøve den demokratiske kontrol. Det er i øvrigt også et spørgsmål, der blev rejst af andre ordførere her i debatten. Det er dér, det demokratiske problem ligger.

Det er jo ikke rigtigt, som det er blevet sagt, at de nationale parlamenter ikke skulle kunne kontrollere, hvad der foregår i EU-Kommissionen. Det kunne vi da godt, hvis vi fik mulighederne for det, og det handler da om at sikre,

at Folketingets Europaudvalg f.eks. får mulighed for at gøre noget ved problemet med disse Kommissionsdirektiver, som er en demokratisk uting. Her ligger en mulighed for at styrke den demokratiske proces, som hr. Kent Kirk var inde på, og det kunne da afgjort forenkle tingene, hvis man nedlagde Parlamentet. Så meget om det.

Jeg synes, jeg her ved debattens afslutning vil sige tak til ordførerne. Selv om debatten måske fik en lidt sur start, er de alligevel gået ind i debatten og har været med til at diskutere de forslag, der er fremsat her, og det er jeg glad for. Jeg er også glad for, at det i løbet af debatten har vist sig, at der i hvert fald på nogle områder faktisk er et folketingsflertal for nogle af de ting, som Enhedslisten går ind for og har fremlagt konkrete forslag om.

Der kan arbejdes med åbenhed i EU-spørgsmål. Der kan i hvert fald nu arbejdes med at få etableret enighed om nogle af de ting, der skal ud af EU-samarbejdet: socialpolitik, arbejdsmarkedspolitik, osv. Det er klart fastslået, at vi ikke skal med i den fælles mønt. Det er klart fastslået, at de små landes stilling i EU må ikke svækkes. Det er i hvert fald tilkendegivet fra ordførerne, at der vil kunne samles et flertal for nogle af disse punkter.

Jeg håber, partierne vil fortsætte med at gå fordomsfrit ind i arbejdet, så disse flertal kan udkrystalliseres på de enkelte punkter og det hele ikke skal byttes ind under gulvtæppet i en forhandling mellem regeringspartierne, Venstre og De Konservative om et såkaldt nyt nationalt kompromis. Jeg håber også, at ligesom synspunkterne rent faktisk er kommet frem under debatten i dag, vil det blive den fremgangsmåde, som kommer til at kendetegne forløbet frem til det danske memorandum. Det var hr. Kristian Thulesen Dahl også inde på. Hvis det kunne blive resultatet, vil jeg mene, at vi faktisk har haft et ganske pænt udbytte af debatten i dag ud over det konkrete.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg er nødt til at spørge hr. Keld Albrechtsen, om det skal forstås sådan, at hvis vi f.eks. kunne blive enige om, at der ikke skulle kunne stilles harmoniseringsforslag om f.eks. socialpolitikken, og vi på en række områder kunne blive enige om ting, der ikke er slet så vidtgående, som Enhedslisten forestiller sig – kunne vi så også regne med, at Enhedslisten ville støtte slutresultatet?

tatet? Ville man være med til at formulere et memorandum, der kunne bruges som grundlag for regeringens forhandlinger?

Det var jo interessant, hvis det var tilfældet; men det tvivler jeg nu på det er. Jeg tror, Enhedslisten nok skal finde sine grunde til at sige nej, når det kommer til stykket, og derfor forstår jeg egentlig ikke hr. Keld Albrechtsens store glæde over debatten. Den har ikke hjulpet ret meget på den videre proces.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Forudsætningen for, at Enhedslisten kan gå ind i forbindelse med det danske memorandum, er, at der ikke kommer yderligere overstatslige elementer ind, men at vi tværtimod gennemfører nogle af de ting, vi har drøftet i dag, og som der for nogle punkters, nogle elementers vedkommende er et folketingsflertal for. Det har vi klart sagt.

Vi har også klart meldt ud, at vi ønsker et samarbejde med bl.a. regeringen og SF om en sådan politik; vi har meldt ud ganske klart, hvad vi stiller efter. Det tror jeg ikke hr. Kent Kirk på nogen som helst mulig måde kan have anledning til at misforstå, og derfor vil jeg bare gentage, at jeg er glad for, at vi her i debatten har fået afklaret, at der for nogle konkrete punkters vedkommende faktisk er mulighed for – hvis partierne vil stå ved deres udtalelser – at få dem indarbejdet i det danske memorandum, uanset om Enhedslisten så vil kunne stemme for det til syvende og sidst; det er jo et helt andet spørgsmål.

Men vil vi arbejde for, at disse elementer, der trækker i den rigtige retning, under alle omstændigheder kommer med, og derfor må jeg fastholde, at jeg har været glad for den debat, vi har haft i dag. Den har på enkelte punkter vist, at der er mulighed for, at nogle ting kan gå den rigtige vej.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Debatten har bekræftet, at der er nogle få, helt indlysende, områder, hvor der er bred enighed mellem en lang række af Folketingets partier. Det havde vi sandt for dyden ikke behøvet en debat for at blive klar over.

Men det, der er interessant, er selvfølgelig det, hr. Kent Kirk havde fat i: Vil Enhedslisten, hvis der – som hr. Keld Albrechtsen sagde – ikke bliver tale om suverænitetsafgivelse, støtte

det forhandlingsresultat, der kan opnås på regeringskonferencen i 1996? Det var jo den betingelse, hr. Keld Albrechtsen stillede, at der ikke skulle være tale om suverænitetsafgivelse.

Jeg vil godt sige for Socialdemokratiets vedkommende, at vores ønsker for resultatet af regeringskonferencen i 1996 er, at der finder en udvidelse sted med de europæiske lande, der har søgt optagelse i EU; at arbejdet i øvrigt på nogle områder smidiggøres; at der bliver mere åbenhed og mere klarhed i det, og at vi får varetaget nogle af de hensyn, vi har givet udtryk for. Men vi ønsker ikke, at et af resultaterne af regeringskonferencen i 1996 bliver yderligere suverænitetsafgivelse fra noget medlemsland til Unionen.

Og spørgsmålet til hr. Keld Albrechtsen er altså: Hvis det bliver resultatet, er Enhedslisten så også parat til at stemme for? Eller finder vi Enhedslisten i det sædvanlige hjørne, hvor de finder en eller anden lille flig, et eller andet lille figenblad at dække sig under og siger: Nej, nu kan vi desværre alligevel ikke sige ja til resultatet.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg blev lidt forvirret over hr. Keld Albrechtsens indlæg her til slut, hvor hr. Keld Albrechtsen pointerede, at hvis det drejede sig om yderligere suverænitetsafgivelse og yderligere overnationale beføjelser, ville man helt klart ikke kunne regne med Enhedslistens anerkendelse af et eventuelt memorandum.

Men så forstår jeg ikke Enhedslistens forslag i det stykke papir, som ganske vist ikke er på dagsordenen i dag, men hvor Enhedslisten agter – som hr. Keld Albrechtsen tidligere har sagt – at stille forslag om en traktatændring, der sikrer, at ethvert EU-land frit kan opretholde eller forbedre sit arbejdsmiljø osv., og tillige ønsker, at miljøgarantien bliver traktatfæstet. Jeg kan ikke forstå det anderledes, end at hvis det er sådan, at miljøgarantien rent faktisk også kan omfatte landbrug osv. – ellers er det jo ikke en reel miljøgaranti – kan det ikke være andet end yderligere suverænitetsafgivelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må indrømme, at det sidste spørgsmål forstod jeg ikke ganske. Men det er rigtigt – for at trække det meget klart og enkelt op her ved afslutningen af debatten – at når der fra nogle

partiers side forleden blev stillet krav om, at der f.eks. skal være flertalsafgørelser i udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, eller når der som i dag lægges op til, at nogle partier vil have en fælles mønt, er der tale om, at man lægger nye overstatslige elementer ind, og det har vi klart sagt at vi ikke vil være med til. Jeg forstår også, at hr. Klaus Hækkerup klart siger, at Socialdemokratiet heller ikke vil have flere overstatslige elementer ind.

Så er der en række andre spørgsmål, som melder sig, bl.a. om miljøgarantien. Her har vi sagt fra Enhedslistens side, at vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at få tilbagerulninger af Unionen, som vi kalder det, som f.eks. en styrkelse af miljøgarantien. Det ville være en tilbagerulning af Unionen at få det ind i Traktaten og at få andre af den slags konkrete traktatændringer, vi har diskuteret i dag.

Vi er ikke et alt eller intet-parti. Vi siger ikke, at vi skal have alle disse forslag igennem, for at vi kan gå ind for slutresultatet. Vi har det princip, at vi stemmer for forbedringer her i Folketingssalen, når det er muligt, både store og små forbedringer. Vi vil bare ikke betale for dem ved at acceptere – og det er jo det, hr. Kent Kirk lægger op til – at for at opnå flertal for f.eks. at udbygge nærhedsprincippet skal Enhedslisten til gengæld støtte nogle af hr. Kent Kirks forslag om overnational udenrigspolitik eller fælles mønt, eller hvad det nu kan være.

Hr. Kent Kirk nikker, så jeg har opfattet hans melding rigtigt. Men det er netop det, vi ikke vil. Det har jeg sagt meget klart, og derfor har jeg også meldt i tirsdags, at jeg anser det for fuldstændig umuligt, at der kan indgås en aftale om det spørgsmål mellem Venstre og De Konservative på den ene side og Enhedslisten på den anden side. Det er stjerneklart, også efter det, vi har drøftet her i dag.

Men det er til gengæld ikke udelukket, at der kunne opnås en aftale mellem Enhedslisten og Socialdemokratiet, især set på baggrund af meldingen fra hr. Klaus Hækkerup om, at man ikke ønsker at få flere overstatslige elementer ind i Unionen. Det er ikke udelukket, at Enhedslisten og Socialdemokratiet kan holde sig på talefod i denne sag, bestemte ikke, og det er jo en meget god afslutning på debatten i dag. Det er Fremskridtspartiet, SF og Socialdemokratiet, som under debatten i dag har givet signaler, som giver mulighed for en positiv udgang på det hele, og det er da dejligt.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (FP):

Lige så vel som Fremskridtspartiet gerne forhandler med eksempelvis Enhedslisten – også om EU-spørgsmål – går jeg ud fra, at Enhedslisten også vil forhandle med De Konservative og Venstre osv. for at nå til enighed, hvis det kan lade sig gøre.

Jeg vil godt sige for mit vedkommende, at når vi diskuterer disse spørgsmål – jeg nævnte det også i tirsdags, jeg har nævnt det tidligere, og jeg vil nævne det igen – har Fremskridtspartiet ingen ultimative krav. Vi har nogle ønsker, og hvis vore ønsker i rimeligt omfang tilgodeses ved de forhandlinger, der eksempelvis bliver om et dansk memorandum forud for regeringskonferencen, er vi selvfølgelig også villige til at lægge stemmer til et sådant memorandum og anbefale et ja. Der vil være en afvejning, men vi går ikke ind i sådanne forhandlinger med nogen som helst ultimative krav. Det skal blot være sagt krystalklart, så alle har kunnet høre det.

Vi har haft en anden debat sideløbende med debatten om de konkrete beslutningsforslag, og den debat gik på Europa-Parlamentets rolle. Hr. Kent Kirk og jeg havde en udveksling af synspunkter om, hvorvidt Europa-Parlamentet skulle have lovgivende kompetence eller alene kontrolbeføjelser, om man måske burde indskrænke dets nuværende magt, eller om det eventuelt helt skulle nedlægges.

Baggrunden for den diskussion er jo, at Lone Dybkjær i dag udtaler i B.T., at Europa-Parlamentet enten skal have ændret sine beføjelser markant eller også skal nedlægges. Det er et interessant signal fra en person, som er medlem af den liberale gruppe i Europa-Parlamentet, medlem af Det Radikale Venstre og tidligere minister her i Danmark, og derfor synes jeg egentlig, at vi ikke skal undlade at nævne denne udtalelse under diskussionen her i dag: Enten skal Europa-Parlamentets beføjelser altså ændres mærkbart, eller også skal man nedlægge Europa-Parlamentet.

Jeg siger det her og nu, fordi jeg ikke nåede det tidligere, og jeg vil slutte med et spørgsmål til udenrigsministeren, som endnu er til stede i salen: Hvad siger den danske regering til en sådan udtalelse, og hvad er udenrigsministerens kommentar egentlig? Jeg håber, det er muligt – når nu udenrigsministeren har ulejlighed sig med at være til stede i så lang tid her i salen – at få udenrigsministerens kommentarer til disse markante udtalelser, som jo er meget væsentlige

i den debat, vi har om Europa-Parlamentets beføjelser.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes bestemt også, at udenrigsministeren burde benytte lejligheden til at bakke fru Lone Dybkjær op i den debat, som kommer, om nedlæggelse af Europa-Parlamentet. Hun vil bestemt have gavn af at få regeringens opbakning, og hun har i hvert fald vores.

Jeg vil sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at jeg synes naturligvis, det er helt, som det skal være, at Fremskridtspartiet har nogle principper for arbejdet og vil tage stilling til helheden, når det viser sig, hvordan det danske memorandum kommer til at se ud. Jeg håber, at Fremskridtspartiet tilsvarende har forståelse for, at Enhedslisten på forhånd har givet til kende, at nogle punkter kan vi ganske enkelt ikke leve med, og det kan man såmænd godt kalde ultimative krav. Hvis man rokker ved de fire forbehold eller på anden vis indfører yderligere overnationale elementer i disse forhandlinger, lukker man samtidig Enhedslisten ude fra forhandlingerne. Det er vores melding, for det er sådan, vi har det med de ting.

Vi respekterer, at Fremskridtspartiet forhandler på en anden måde, og vi ønsker på den baggrund at have så godt et samarbejde som overhovedet muligt om de punkter, hvor vi er enige. Der er jo ganske mange punkter, har det vist sig under debatten i dag, hvor Fremskridtspartiet og Enhedslisten kan være enige om at være med til at rulle Unionen tilbage, selv om vi har forskellige udgangspunkter i forhold til, hvordan vi forhandler. Vi har meldt vores ud, andre partier har meldt deres ud, og hr. Kent Kirk har altså det synspunkt, at man på forhånd skal forpligte sig til at indgå en slags studehandel, hvor vi fra Enhedslisten skulle sælge ud af, jeg havde nær sagt, vores hjerteblood. Men det gør vi naturligvis ikke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Grete Schødt):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Pernille Sams (KF), Bendt Bendtsen (KF), Svend Erik Hovmand (V), Else Winther Andersen (V), Kim Behnke (FP) og Poul Nødgaard (FP) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til erhvervsministeren og indenrigsministeren:

»Hvordan forestiller regeringen sig, at man kan forene regeringens hyppige udvidelser af kommunalfuldmagten og manglende brug af offentlige udbud med konkurrence på markedsmæssige vilkår, behovet for øget beskæftigelse i den private sektor og faldende skattetryk?«
(Forespørgsel nr. F 36).

Medlemmer af Folketinget Helle Degn (S), Hanne Severinsen (V), Pernille Sams (KF), Anne Baastrup (SF), Annette Just (FP), Jørgen Estrup (RV), Jette Gottlieb (EL) og Sonja Albrink (CD) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om de forberedelser og den opfølgning, regeringen arbejder med forud for FN's kvindekonference i Beijing den 6.-15. september 1995?«
(Forespørgsel nr. F 37).

Medlemmer af Folketinget Tommy Dinesen (SF), Margrete Auken (SF) og Steen Gade (SF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til erhvervsministeren:

»Hvad agter ministeren at foretage sig for at bevare Danmarks status som søfartsnation med danske søfolk om bord i skibene?«
(Forespørgsel nr. F 38).

Medlemmer af Folketinget Margrete Auken (SF), Tommy Dinesen (SF), Steen Gade (SF) og